

Matkailija kiittää, kun husky voi hyvin

Yhä useampi turisti kiinnittää huomiota eläinten kohteluun matkailuyrityksissä. Lapissa etsitään nyt keinoja muuttaa eläinten hyvinvointiin tehdyt panostukset rahaksi.

SINIKA PYLKKÄNEN TEKSTI
VELI-JUKKA MUSTAJÄRVI KUVAT

Rovaniemäläisellä huskyfarmilla vietetään kesälomaa. Silloin on aikaa köllötellä kopin katolla tai kaivaa kuoppaa häkin nurkkaan. Välillä tosin aika meinaa käydä pitkäksi, ja siksi satunnaiset vieraat saavat vastaansa innokkaan haukkuryöpy.

Lepo on kuitenkin tarpeen, sillä mennyt talvikausi oli farmin 280 huskylle kiireinen. – Myös tuleva talvi näyttää hyvältä, sanoo yrittäjä Anne Airola.

Airolan ja hänen miehensä Hannu Airolan sekä Lapin Safareiden omistama Northern Gate Safaris -yritys on tarjonnut matkailijoille rekikoira-ajeluja Napapiirillä jo viidentoista vuoden ajan. Käytännössä kaikki yrityksen asiakkaat ovat ulkomaisia matkailijoita, joille koiravaljakkoajelu talvisessa luonnossa on valtava elämys.

Samat ohjelmapalvelut kiinnostavat turisteja vuodesta toiseen, mutta yksi asia on vuosien varrella selvästi muuttunut: Anne Airolan mukaan yhä useampi asiakas haluaa tietää, miten koirien hyvinvoinnista huolehditaan.

– Tästä kysytään entistä enemmän. Matkailijoita kiinnostaa, mitä koirat syövät, miten paljon ne pääsevät liikkumaan ja mitä niille tapahtuu, kun ne tulevat vanhoiksi.

Airolan mukaan kaikkiin kysymyksiin vastataan, ja koiratarhan toiminnasta kerrotaan asiakkaille myös kysymättä. Matkailijat saavat tietää, että talvikaudella koirat ruokitaan kaksi kertaa päivässä, niiden häkit puhdistetaan joka päivä, kaikilla koirilla on oma koppi ja kukin koira ajaa korkeintaan neljä lähtöä päivässä. Jokaisella koiralla on myös nimi, ja jokaista niistä kohdellaan yksilönä.

LISÄÄNTYNYT tiedonhalu kieli siitä, että eettiset ja vastuulliset valinnat ovat matkailussa kasvava trendi. Siksi eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen on matkailuyrityksille yhä tärkeämpää.

Airolan mukaan vastuulliset valinnat eivät toistaiseksi kuitenkaan näy viivan alla.

– Meillä on panostettu koirien hyvinvointiin euroja säästämättä, mutta tällä hetkellä se ei näy missään. Eläinten hyvinvoinnin täytyy olla aina keskiössä, mutta toki toivoisin, että se saataisiin jollain tavalla myös näkyväksi.

Juuri tästä syystä Airola on innostunut Lapin yliopiston tutkimushankkeesta, jonka tavoitteena on tuottaa tietoa eläinten hyvinvoinnin huomioivasta matkailubisneksestä. Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutissa toteutettava hanke vie-

YRITTÄJÄ Anne Airola sanoo tuntevansa kaikki 280 koira. – Kaikki ovat olleet meillä pennusta asti ja saavat viettää täällä myös

eläkepäivänsä, tämä on näiden koirien koti. Tällä kertaa rapsutuksista nauttii Diesel.

dään läpi tiiviissä yhteistyössä lappilaisen matkailuyritysten kanssa.

– Koko idea aiheen tutkimiseen lähti alun perin yrityskenältä. Lapissa monet matkailutuotteet pohjautuvat nimenomaan eläinten kohtaamiseen, ja matkailussa eläimillä on hyvin voimakas imagoarvo, tutkija **Minni Haanpää** sanoo.

Hankkeen aikana tutkijat aikovat kerätä muun muassa siitä, millaisia eläimiin liittyviä arvoja Lappiin tulevilla matkailijoilla on. Näin matkailupalveluita tuottavat yritykset tietäisivät nykyistä paremmin, mitä heillä on vastassa.

Anne Airola on huomannut, että turistien suhtautuminen koiriin riippuu siitä, mistä päin maailmaa nämä tulevat. Eurooppalaiset asiakkaat esittelevät kuvia omista koiristaan ja ovat hyvin tietoisia eläinten hyvinvointiin liittyvistä kysymyksistä. Aasialaiset matkailijat taas eivät suhtaudu koiriin yhtä suurella lämmöllä.

VIIME AIKONA eläinturismiin liittyvät ongelmat ovat herättäneet runsaasti keskus-

teltua niin kansainvälisesti kuin meillä Suomessa. Esimerkiksi Finnmatkat ilmoitti viime syksynä luopuvansa kaikista norsusafareista eettisistä syistä. Tampereen Särkänniemi puolestaan päätti sulkea delfiinaron, ja nyt ihmetellään, mikä on jäljelle jääneiden delfiinien kohtalo.

Lapissa matkailukäytössä olevia eläimiä ovat lähinnä rekikoirat, porot ja hevoset. Matkailuntutkijoiden lähtöoletus on, että Lapissa eläinturismiin ei liity vakavia eettisiä ongelmia. Pikemminkin ongelma on, ettei eläinten hyvää kohtelua ole osattu nostaa esille.

– Puhutaan vastuullisuudesta suhteessa ihmisiin ja ympäristöön, mutta eläimet ovat jääneet keskustelun ulkopuolelle. Tämä on suuri puute, tutkimushankkeen vastuullinen johtaja **José-Carlos García-Rosell** sanoo.

Lapin yliopiston tutkijat ovat mukana kehittämässä kansainvälistä eläinmatkailun sertifiointia, joka pätsisi kaikkiin eläinlajeihin.

Tällä hetkellä matkailueläimiin liitty-

”Puhutaan vastuullisuudesta suhteessa ihmisiin ja ympäristöön, mutta eläimet ovat jääneet keskustelun ulkopuolelle.”

JOSÉ-CARLOS GARCÍA-ROSELL
tutkimushankkeen vastuullinen johtaja

vät laatuajattelut ovat hajanaisia, eikä arktisia eläimiä ole otettu niissä riittävästi huomioon.

Myös Suomen eläinsuojelulainsäädännössä matkailueläimet ovat jonkinlaisia väliinpuotojia, sillä ne eivät ole tuotantoeläimiä mutta eivät myöskään puhtaasti lemmikkejä. Määrällisesti matkailukäytössä olevia eläimiä on toki vähän, mutta ulkomailta kasvua haaveilla Lapin matkailulle ne ovat elintärkeitä.

– On vaikea kuvitella Lappia ilman eläimiä, García-Rosell huomauttaa.

TUTKIJAT USKOVAT, että eläinten hyvästä kohtelusta voi tulla Lapin matkailubisnekselle tärkeä kilpailutekijä. Lapin ammattikorkeakoulussa on käynnistynyt erityisesti tähän näkökulmaan keskittyvä hanke, joka kulkee rinnakkain Lapin yliopiston matkailuhankkeen kanssa.

– Meidän ei ole tarkoitus valvoa, toteutvatko eläinsuojelulain vaatimukset eläinmatkailussa, vaan etsiä jotakin ekstrapaa, jolla eläinten hyvinvointia voisi entisestään parantaa. Samalla haemme keinoja siihen, miten yrittäjät voivat kaupallistaa eläinten hyvinvointiin tehdyt panostukset, projekti-suunnittelija **Karoliina Majuri** kertoo.

Majurin mukaan esimerkiksi poromatkailussa on tyyppillistä, että poronhoitotietämys perustuu perinteiseen poronhoitoon, vaikka matkailukäytössä olevan poron tarvitsee erilaista hoitoa ja ravintoa kuin luonnonolauksella elävä tuotantoporo. Siksi tiedon lisääminen sekä matkailuyrittäjien että mat-

kailijoiden suuntaan on tarpeen.

Rekikoira-alueella taas koko alan yhteinen ongelma ovat ne yritykset, joissa eläinten kohtelussa on paljastunut puutteita. Ne leimaavat koko alaa, vaikka valtaosa hoitaisikin hommansa vastuullisesti. Imago- ja pöydän paikkaamisessa parasta lääkettä on tuoda näkyviin se, mikä on hoidettu hyvin.

MITEN TÄMÄ kaikki sitten lopulta kilisee euroina matkailuyrityksen kassaan? Siihen ei tutkijoilla toistaiseksi ole vastausta. – Se on tosi vaikea kysymys. Siinä on kyse vastuullisesta liiketoiminnasta, imagoista ja brändistä. On mahdotonta sanoa, kuinka paljon bisnes paranee näiden avulla, mutta varmasti ne tuovat uusia asiakkaita, García-Rosell uskoo.

Lopulta kaikki riippuu siitä, onko Lapin eksotiikasta nauttivalle matkailijalle väliä, miten hänelle elämyksiä tarjoava poro tai husky voi. Se on kuitenkin varmaa, että tässä tapauksessa kuluttajan vastuullisesta valinnasta hyötyvät kaikki – ja kaikkein eniten juuri ne eläimet.

Lapin matkailuyrityksissä eläinsuojelulakia rikotaan harvoin

Valvonnan näkökulmasta katsottua lappilaisissa matkailuyrityksissä eläimiä kohdellaan pääsääntöisesti hyvin.

– Yleisesti ottaen asiat ovat kunnossa, mutta toki aina välillä tulee esille paikkoja, joissa on puutteita, sanoo läänineläinlääkäri **Pirkko Pirinen** Lapin aluehallintovirastosta.

Matkailukäytössä olevien eläinten kohtelua valvovat kunnan eläinlääkärit, jotka pyytävät tarvittaessa apua aluehallintovirastosta. Tarkastuksia voidaan tehdä myös ilman epäilyä eläinten huonosta kohtelusta, ja niitä pyritäänkin tekemään vuosittain.

Valvonnassa sovelletaan eläinsuojelulain asetusta, joka koskee ammattimaista tai laajamittaista seura- ja harrastuseläintenpitoa. Valvonnan näkökulmasta ongelmallisia ovat ne kotimaiset tai ulkomaiset yritykset, jotka kuljettavat

eläimet Lappiin vain matkailusesongin ajaksi. Jos yritykset eivät itse ilmoita toiminnastaan aluehallintovirastoon, niiden valvonta saattaa jäädä kokonaan tekemättä.

Pirinen mukaan rekikoira-yrityksissä tyyppisiä ongelmia ovat kopit, jotka eivät suojaa riittävästi, tai liian lyhyet ketjut, jolloin koiran liikkumattomuus jää liian pieneksi. Suurimmat ongelmat ovat kuitenkin muualla kuin matkailuyrityksissä.

– Hyvin paljon tulee ilmoituksia koirien heitteillejätöistä, mutta useimmiten niiden takana on yksittäisiä moniongelmaisia ihmisiä. Sama koskee myös muita eläimiä, Pirinen sanoo.

Pirinen mukaan matkailuyritysten asiakkaat ilmoittavat kiitettävän herkästi, jos havaitsevat eläinten kohtelussa puutteita.

– Ongelmat eivät jää piiloon.

HUSKYFARMIN ympärivuotiset työntekijät Jarno Siekkinen (vas.) ja Erkkä Aaltonen rakentavat koirille uusia, entistä tilavampia häkkeitä. Noin 11-neliöisessä häkissä asuu kaksi koira, joilla molemmilla on oma koppi.

MATKAILU

Eläinelämyksiä

- Lapin matkailussa tärkeimpiä eläimiä ovat porot, rekikoirat ja hevoset.
- Lapissa on noin 40 poromatkailuyritystä, 50 koiravaljakko-yritystä ja noin 15 matkailupalveluita tarjoavaa hevostallia.
- Eläinohjelmapalveluita ostavat lähinnä ulkomaiset matkailijat.

HANKKEET

- Lapin yliopiston Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutissa käynnistyy elokuussa hanke ”Eläimet ja vastuullinen matkailu: Eläinten hyvinvointi liiketoiminnan kilpailutekijäksi” (2016–2018), jonka rahoittaja on Tekes/Euroopan aluekehitysrahasto. Hankkeessa on mukana 11

lappilaista matkailuyritystä. ● Lapin ammattikorkeakoulussa on käynnistynyt tiedonvälityshanke ”Eläinten hyvinvointi matkailupalveluissa” (2016–2017), jonka rahoittaa Euroopan maaseuturahasto.

”Meidän ei ole tarkoitus valvoa, toteutvatko eläinsuojelulain vaatimukset eläinmatkailussa, vaan etsiä jotakin ekstrapaa, jolla eläinten hyvinvointia voisi entisestään parantaa.”

KAROLIINA MAJURI
projekti-suunnittelija